

درس دهم از رحلت پیامبر تا قیام کربلا (نینوا)

حضرت محمد(ص) در ۲۸ صفر ۱۱ هجری در مدینه وفات یافت و در همان جا به خاک سپرده شد.

ماجرای سقیفه و جانشینی پیامبر

سقیفه بنی ساعده: جایگاه و ایوانی سر پوشیده و دارای سقف در مدینه که مربوط به قبیله ی بنی ساعده بوده است و مردمان و مشاورانشان در آن گرد می آمده اند.

واقعه سقیفه بنی ساعده:

نخستین واقعه پس از رحلت پیامبر اسلام (ص) در ۱۱ قمری بود که ابوبکر بن ابی قحافه به عنوان خلیفه ی اول مسلمانان انتخاب شد پس از رحلت حضرت محمد(ص) امام علی (ع) و برخی دیگر از اصحاب مشغول تدارک مراسم تدفین وی بودند. در همان زمان عده ای از انصار به رهبری سعد بن عباده بزرگ قبیله خزرج، در محلی بنی ساعده جمع شدند تا برای انتخاب رهبر خود پس از پیامبر اکرم (ص) تصمیم بگیرند. ابوبکر را به عنوان خلیفه ی مسلمانان انتخاب کردند. گروهی از مسلمانان با یاد آوری خطبه پیامبر در غدیر، خواهان بیعت با حضرت علی (ع) بودند اما حضرت علی (ع) با سکوت خود مانع بروز تفرقه و درگیری در میان مسلمان شد.

مدت خلافت(حکومت) جانشینان پیامبر اسلام:

خلیفه ی اول: ابوبکر بن ابی قحافه حدود **دو** سال خلافت کرد و قبل از وفات خود، عمر بن خطاب را به جانشینی خود برگزید.

خلیفه ی دوم: دوران ۱۰ سال حکومت **عمر بن خطاب** گسترده گامی امپراتوری اسلام به شکل بی سابقه ای وسیع شد و توانست بخش وسیعی از ایران، کشور ای سوریه، لبنان، فلسطین و مصر را فتح کند.

خلیفه سوم: **عثمان بن عفان** سومین خلیفه ی مسلمانان پس از رحلت پیامبر اسلام بود او مدت ۱۲ سال حکومت کرد که توسط شورای که عمر تعیین کرده بود به خلافت رسید.

چگونگی اوضاع حکومت در زمان خلیفه سوم:

_ رواج زندگی تجملاتی و اشرافی
_ با ثروت به دست آمده از فتوحات، اطرفیان و کار گزاران او به خوشگذرانی می پرداختند.

_ خاندان بنی اُمیه در زمان به مقام های مهم دست یافتند و بر بیت المال تسلط داشتند.

_ تبعید یاران نزدیک پیامبر مانند ابودر، عمار و مالک اشتر به دلیل انتقاد از او

نتیجه خلافت خلیفه سوم: ناراضی مردم از حکومت او از نقاط مختلف به مدینه آمدند و اعتراض خود را اعلام کردند و سرانجام باعث شد که معترضان خشمگین به خانه او هجوم آورند و او به قتل برسانند.

خلافت (حکومت) امام علی (ع)

ویژگی حضرت علی (ع)

امام علی (ع) فرزند ابو طالب که در کعبه به دنیا آمد و دوران کودکی و جوانی را در خانه ی حضرت محمد (ص) وزیر نظر ایشان سپری کرد.

فداکاری حضرت علی (ع): خوابیدن در بستر رسول خدا سبب شد که پیامبر بدون هیچ آسیبی مکه را به سوی مدینه ترک کند و شجاعت ایشان در جنگهای دوران پیامبر مانند بدر، اُحد و خندق

فعالتهای امام علی (ع) در دوران سه خلیفه قبلی: تفسیر قرآن، تربیت شاگردان و پاسگویی به سؤالات دینی مردم، توجه به عمران و آبادی واحداث نخلستان ها

چگونگی به خلافت رسیدن امام علی (ع): بسیاری از مهاجران و انصار پس از کشته شدن عثمان (خلفه سوم) خواهان بیعت با علی (ع) شدند آن حضرت تمایلی به پذیرش حکومت نداشت سر انجام با اصرار زیاد مردم، منصب خلافت را پذیرفت.

شورش و جنگ علیه حکومت امام علی (ع): اصرار امام علی (ع) بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت موجب مخالفت و دشمنی ریاست طلبان و ثروت اندوزان شد این گروه **سه جنگ صفین، نهروان، جمل** را برآن حضرت تحمیل کردند.

امام علی (ع) در **جنگ جمل بیعت شکنان** را شکست داد.

در **جنگ صفین** امام علی (ع) به مقابله با سپاه معاویه رفت و آنها را **ظالمین** نامید.

امام علی (ع) **حدود ۵ سال** مطابق سنت پیامبر اسلام حکومت کرد. امام ابتدا برای دفع تهدیدات دشمنان از مدینه به عراق رفت و **شهر کوفه** را مرکز خلافت خود قرار داد.

ویژگی ها و دستاوردهای حکومت امام علی (ع):

_ ساده زیستی و مقابله با اشرافی گری

_ برگزیدن افراد صالح به حکومت ولایت

_ مدارا با مخالفان

_ تأکید بر عدالت

زمان شهادت امام علی (ع) در ۲۱ رمضان سال ۴۰ هجری قمری

صلح امام حسن (ع) با معاویه: www.my-dars.ir

پس از شهادت امام علی (ع) مردم کوفه با امام حسن (ع) بیعت کردند امام قصد داشت در مقابل معاویه ایستادگی کند اما بسیاری از یاران و سپاهیان او تمایلی به نبرد نداشتند و این در حالی بود که معاویه سیاستمداری فریبکاری بود با وعده ی پول و مقام بسیاری از رؤسای قبایل و حتی یاران نزدیک امام را فریب داده بود بنابراین ناچار شد با معاویه صلح کند.

امویان (بنی امیه) بر مسند خلافت:

معاویه بعد از تحمیل صلح بر امام حسن (ع) در شام (سوریه) به خلافت نشست.

قیام امام حسین (ص):

امام حسین (ع) سال ها در کنار پدرش امام علی (ع) و برادرش امام حسن (ع) در صحنه های جهاد حضور داشت ایشان پس از شهادت برادرش امام حسن (ع) با سخنرانی و نامه های افشاگرانه علیه حکومت ظالمانه معاویه مبارزه کرد. وقتی مردم کوفه متوجه حرکت امام از مدینه به مکه شدند با نوشتن نامه آن حضرت را به آن شهر دعوت کردند امام حسین (ع) پسر عموی خود مسلم بن عقیل را به آن شهر فرستاد تعداد زیادی از مردم کوفه به نمایندگی از امام حسین (ع) بیعت کردند عیب الله با ایجاد ترس و وحشت در دل مردم، مسلم بن عقیل را به شهادت رساند سپاه یزید مانع رسیدن امام حسین (ع) به کوفه شد و آن حضرت و یارانش را در سرزمین کربلا محاصره و به شهادت رسید.

هدف امام حسین (ع) از قیام:

هدف من اصلاح امت جدم رسول خدا، امر به معروف و نهی از منکر و پیاده کردن سیره ی رسول خدا و پدرم علی بن ابیطالب است.

خودآزمایی

- ✓ خلیفه اول چند سال حکومت کرد؟ و چه کسی را به عنوان جانشین خود انتخاب کرد؟
- ✓ تبعید و مجازات جمعی از صحابه نزدیک پیامبر (ص)، و فتح سوریه و مصر، به ترتیب از اقدامات کدام خلیفه بود؟
- ✓ عثمان چگونه به خلافت رسید؟
- ✓ مهمترین ویژگی و دستاورد های حکومت امام علی (ع) را نام ببرید؟
- ✓ چرا امام حسن (ع) ناچار شد با معاویه صلح کند؟
- ✓ ماجرای سقیفه بنی ساعده را تعریف کنید؟
- ✓ اهداف امام حسین (ع) از قیام کربلا چه بود؟
- ✓ پس از شهادت امام علی (ع) مردم کوفه با چه کسی بیعت کردند؟
- ✓ ویژگی حکومت معاویه را نام ببرید؟
- ✓ امام حسین (ع) چه کسی را برای بیعت با مردم راهی کوفه کرد؟
- ✓ پیامبر اسلام در چه سالی وفات یافت؟
- ✓ پس از پیامبر به ترتیب چه کسانی خلیفه شدند؟
- ✓ مدت خلافت عمر چند سال بود؟
- ✓ چرا امام علی (ع) در مقابل ماجرای سقیفه سکوت کردند؟
- ✓ علت نارضایتی مردم از خلیفه سوم (عثمان) چه بود؟
- ✓ علت شورش و جنگ علیه حکومت امام علی (ع) چه بود؟
- ✓ در جنگ صفین امام علی (ع) به مقابله با کدام سپاه رفت و آنها را چه نامید؟
- ✓ امام علی (ع) در جنگ جمل چه کسانی را شکست داد؟